

ekočlanak:

Šljaka “guta” sve što stigne

„Nekada je ovdje bilo mnoštvo flore i faune. Danas su šljaka i metal zamijenili biljke i životinje, a uskoro će i nas“, sa uzdahom priča **Danica Vulcanović** dok pokazuje Haldu, odlagalište opasnog otpada nikšićke Željezare koja se nalazi u Konjevom Dolu.

Halda, koja je formirana prije tridesetak godina, udaljena je tri kilometra od Liverovičkog jezera, sa desne strane riječnog toka Gračanice. Iako lokacija nije predviđena nikakvim planskim dokumentom, prema podacima Službe za zaštitu životne sredine Opštine Nikšić, svake godine se na ovu deponiju doveze oko 73.000 tone otpadnog materijala, a njegovo taloženje je dovelo do ugroženosti biljnog svijeta, dok životinja u okolini Halde skoro i da nema.

“Znate šta još dodatno opterećuje ovaj prostor? Stanovnici grada, kada su vidjeli kako se država odnosi prema životnoj sredini ovdje, doveze kamione i traktore smeća i prosipaju na Haldu, pored puta, u korito Gračanice”, kaže Danica koja sa porodicom živi maltene prekoputa Halde.

Direktor Ekološkog pokreta “Ozon” Aleksandar Perović kaže: “Crna Gora ima zakone i odredbe u domenu zaštite životne sredine, ali da nam oni ništa ne vrijede kad su decenijama “mrtvo slovo” na papiru.”

“Halda je ekološki problem o kome se jeste govorilo, ali ništa se nije uradilo da se riješi ili barem ublaži. Upravo taj prostor gdje se decenijama odlaže otpad iz Željezare je svojevrsni dokaz da se tokom industrijalizacije Nikšića nije mislilo o posledicama takve politike, niti vodilo računa o interesima budućih generacija”, ističe Perović.

Donedavno je austrijska firma “Frany Losling”, kao zakupac Halde, sprovodila reciklažu otpadnog materijala vršeći eksploataciju metala iz otpada, a ostatak otpada je skladištila u neposrednoj blizini.

Pod hitno smanjiti proizvodnju otpada

Prema mišljenju Aleksandra Perovića, kao i predstavnika NVO iz Rubeža, naselja čiji mještani godinama “biju bitku” sa Željezom i njenim zagađenjem, pod hitno treba smanjiti proizvodnju svih vrsta otpada, a samim tim i njegov negativan uticaj na zdravlje ljudi i resurse životne sredine.

“Potrebno je osavremenjavanje procesa proizvodnje uvođenjem novih tehnoloških rješenja, izrada sanacionog programa i obezbjeđenje odlaganja otpada u skladu sa zakonom i standardima EU. Takođe treba podsticati reciklažu otpada i promovisati održivo upravljanje istim, a u ovaj problem i sve projektne aktivnosti uključiti sve zainteresovane strane”, naglasio je Perović.

Da je Halda zahvaljujući otpadu iz Željezare zagađena potvrđeno je i analizom Ekotoksikološkog zavoda kojom je pokazano da je zemljišta “bogatije” za veće količine bakra, cinka, kadmijuma, olova, hroma i nikla. Neadekvatno odlaganje industrijskog otpada uzrokuje i povećan sadržaj neorganskih i organskih toksikanata, a među njima su i policiklični aromatični ugljovodonici (PAH) i kongerani polihlorovani bifenili (PCB) koji su potencijalni kancerogeni sa mogućim mutagenim efektom.

“Svi ćemo se ovdje porazboljevati. Zvali smo Ekološku inspekciju, opštinske službe, žalili se Željezari. Obećanja je bilo, ali od toga je mala vajda”, žale se Danica i njene komšije.

Izjave od čelnih ljudi Željezare nijesmo uspjeli da dobijemo. Fabrika je bankrotirala i u toku je njena prodaja pa zbog toga, prema riječima nadležnih iz nekadašnjeg giganta nikšićke i crnogorske privrede, niko nema ovlašćenje da istupa povodom pomenutog problema.

Zato je, umjesto njih, “istupio” Milan Korać, koordinator nikšićkog Arhus centra, i kazao da će Agencija za zaštitu životne sredine krajem ove godine početi sanaciju pomenute crne ekološke tačke.

Zvizdić Milica, I-1; Batrićević Saša, II-7 i Radonjić Nikola, III-1

Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola, Nikšić
Mentor: Olivera Lučić, prof